

UOT: 336.71

JEL: F6; F65

SALAMOV F. N.

Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti (UNEC) II kurs magistrant

E-mail: farid.salamov.95@mail.ru

BANK RİSKLƏRİNİN NÖVLƏRİ

Xülasə

Tədqiqatın məqsədi: Baş verən bəzi bank risklərinin növlərini araşdırmaqdır.

Tədqiqatın metodu: Tədqiqat zamanı analiz və müqayisəli şərh metodundan istifadə olunmuşdur.

Tədqiqatın nəticələri: Tədqiqatın nəticələrinə bank risklərinin növlərinin müəyyən edilməsi və ən çox baş verən bank risklərinin öyrənilməsi aid edilmişdir. Bank risklərini öyrənmək üçün aparılan tədqiqatın nəticələrinin ümumi forması aşağıda qeyd edilmişdir:

1. Bank risklərindən olan likvidlik və əməliyyat risklərinin daha çox baş verdiyi müəyyən olunmuşdur;
2. Bank risklərinin aradan qaldırılması üçün yeni sistemin işlənilib hazırlanmasının lazım olduğu üzə çıxarılmışdır;
3. Bank risklərinin təhlilində onların idarə edilməsinin önəmi müəyyən edilmişdir və s.

Açar sözlər: bank, risk, təsnifat, idarəetmə.

GİRİŞ

Hər bir ölkənin iqtisadi baxımdan inkişaf etməsində bank sisteminin rolu çox böyükdür. Bank sistemi kredit sistemi və qeyri-bank kredit sistemi ilə birbaşa olaraq əlaqəlidir.

Bank sisteminin iqtisadi əsasını bank riskləri təşkil edir. Bank riskləri geniş anlayışdır. Belə ki, riskin müəyyən olunması, riskin analizi, riskin qiymətləndirilməsi, aradan qaldırılması yolları, yenidən işlənilməsi mexanizmi və bank riskinin sıfıra endirilərək aradan qaldırılması başlıca olaraq bank sistemində onun riskinin idarəedilməsi zərurətini meydana çıxarır.

Bank riskləri haqqında bir sıra önəmli qərarlar qəbul edilmişdir. Bunlara Bazel I, Bazel II, Bazel III aiddir.

Bazel I bankların kapital tələblərinə dair Bank İqtisadi Müşavirəsi üzrə Basel Komitəsinin ilk razılığından ibarətdir. 1988-ci ildə, 1970-ci və 1980-ci illərdə müşahidə olunan maliyyə vasitəçiliyinin böyük zərərləri və iflasları hallarında bank icması və nəzarət orqanlarından reaksiya kimi hazırlanmışdır.

Bazel I-in əsas ideyası bankların kapitalın adekvatlığını idarə etmək üçün bir sistem quraraq bankların kredit riskini və potensial zərərlərini məhdudlaşdırmaqdır.

Sənədin əsas müddəaları:

- Bankın maliyyə sabitliyi kredit riskini ödəmək üçün kapitalın adekvatlığı ilə müəyyən edilir. Öz növbəsində, bəzən tənzimləyici kapital

və ya onun nisbəti kimi adlandırılan bir bankın sərmayə yetərliliyinin minimum məbləği, ehtimal olunan risklərin nəzərə alınması ilə müəyyən edilmiş aktivlərin və balansdankənar maddələrin 8% -də müəyyən edilir və kapitalın ümumi aktivlərə nisbəti ilə hesablanır.

- kredit riskinin məbləğinin müəyyənləşdirilməsi aktivin dəyərini risk çəkirlərinə çatdırmaqla əldə edilir. Bunu etmək üçün, aktivlər risk dərəcəsinə görə dörd qrupa bölünür: 0, 20, 50 və 100. Aşağıdakı ağırlıqlı faktorlar qəbul edilir: risk nə qədər yüksək olsa, o qədər böyükdür.

Daxil olan əlavə kapitaldır. Ümumiyyətlə, birinci səviyyəli kapitalın dəyərindən artıq olmamalıdır.

Bankın nəzarəti sahəsində Bazel I tərəfindən təqdim olunan yeniliklərə baxmayaraq, müqavilədə bir sıra çatışmazlıqlar var:

✓ yalnız kredit riskin tənzimlənməsinə yönəldilmiş digər növ bank risklərini məhdudlaşdırır;

✓ mümkün olan real vəziyyətlərin müxtəlifliyini nəzərə almayan kredit riskin sadələşdirilmiş dərəcəsinə ehtiva edir. Bununla yanaşı, təcrübə göstərir ki, minimum sərmayə qoyuluşu tələblərinə cavab verən bankın və bütün bank sisteminin etibarlılığını təmin edə bilməz. Bu baxımdan, 2004-cü ildə yenilənmiş bir razılaşma yayıldı – Bazel II.

Bazel II 2004-cü ildə qəbul edilmiş “Bankların tənzimlənməsi üzrə əsasları olan” kapitalın

ölçülməsində beynəlxalq konvergensiya və kapital standartları: yeni yanaşmalar adlı Basel Komitəsidir.

Bazel II müqaviləsinin əsas məqsədi bank sistemində risklərin idarə edilməsinin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaqdır, bu da maliyyə sisteminin bütövlükdə sabitliyini gücləndirməlidir.

İlk Bazel (1988) ilə müqayisədə yeniliklər aşağıdakılardır: [7,s.35].

➤ bankların özləri tərəfindən həyata keçirilən kəmiyyət risklərinin qiymətləndirilməsinə mümkün qədər əsaslanaraq tənzimləyici kapitalın ağırlıqlı hesablanması risk sisteminə daha həssas yaradılmasını;

➤ kredit riskinin azaldılması alətlərinin tənminəsi;

➤ əməliyyat riskinə dair yeni kapital tələbləri;

➤ nəzarətçilərin rolunu genişləndirmək;

➤ banklar tərəfindən məlumat və metodologiyanın hərtərəfli açıqlanması.

Struktur olaraq, Bazel II üç hissəyə bölünür – üç komponentə:

I. Minimum kapital tələblərinin hesablanması – kredit, bazar və əməliyyat riskləri üçün ümumi minimum kapital tələblərinin hesablanmasıdır. Kapitalın aktivlərə olan nisbəti tənzimləyici kapital və risklə ölçülmüş aktivlərin tərfi ilə hesablanır. Ümumi kapitalın aktivlərə nisbəti 8% -dən aşağı olmamalıdır. İkinci səviyyənin mərkəzi birinci səviyyəli kapitalın 100% -dən çox olmamalıdır.

II. İkinci komponent nəzarət prosesidir. Bu bölmədə Bankın riskləri üzrə tətbiq olunan bank riskləri üzrə tətbiq edilən nəzarət prosedurunun, risklərin idarə olunmasının və şəffaflığın əsas prinsipləri, o cümlədən bank portfelində faiz riskinin şərh edilməsi ilə bağlı təkliflər, kredit riskləri (stress testi) əməliyyatlar riski, sərhədlərarası əlaqələrin və qarşılıqlı əlaqələrin inkişafı, həmçinin, sekuritizallaşdırma.

III. Üçüncü komponent bazar intizamıdır. Üçüncü komponentin məqsədi – “Market Discipline” – minimum kapital tələbləri (Komponent 1) və nəzarət prosesi. Komitə bazar iştirakçılarının sahə, kapital, riskə məruz qalma, risk qiymətləndirmə prosesləri və bu səbəbdən təşkilatın sərmayə yetərliyinə dair əsas məlumatları qiymətləndirməyə imkan verəcək bir sıra açıqlama tələbləri hazırlayaraq bazar intizamını

stimullaşdırmaq məqsədi daşıyır. Komitə hesab edir ki, bu məlumatların açıqlanması Sazişin işıqlandırılmasında xüsusi əhəmiyyət daşıyır. Buna görə banklararası metodologiyalardan asılılıq banklara kapital tələblərini qiymətləndirərkən daha çox fəaliyyət azadlığı verir.

Prinsipcə, banklar tərəfindən məlumatların açıqlanması üst səviyyə rəhbərlik və idarə heyətinin bank risklərini necə qiymətləndirdiyi və onları necə idarə etdiyinə uyğun olmalıdır. Birinci komponentə uyğun olaraq, banklar məruz qaldığı riskləri və əldə edilən kapital tələblərini qiymətləndirmək üçün xüsusi yanaşmalar / metodikalar tətbiq edirlər.

Komitə hesab edir ki, bu ümumi yanaşmaya əsaslanan məlumatların açıqlanması bank risklərinin bazarını məlumatlandırmanın effektiv bir vasitəsidir və müxtəlif təşkilatların daha səmərəli müqayisə edilməsinə imkan verən məlumatların açıq və aydın şəkildə açıqlanması mexanizmini təmin edir.

Birinci komponent birbaşa kredit riskinin hesablanması metodlarına həsr olunub və kredit riskinin hesablanması üçün iki yanaşma təklif edir.

Standartlaşdırılan yanaşma xarici kredit reytingi, yəni beynəlxalq reyting agentliyi (Standard & Poor's, Moody's, Fitch Ratings, və s.) tərəfindən müəyyən edilmiş reytingə əsasən müəyyən bir borcalana təyin olunmuş nisbət ilə kredit tələblərinin dəyərini çəkməyə əsaslanır. Bazel I ilə müqayisədə, risk qiymətləndirilərkən yenilik, xarici reytinglərə bankın (müəssisənin) ən obyektiv göstəricilərindən biri kimi yönəlmişdir. Kredit riskini hesablayarkən yeni və daha çevik bir girov mühasibat sistemidir.

Daxili Nəzarət Bazlı Yanaşma – İRB Qarışığı. Kredit riskinin ölçülməsi baxımından İRB yanaşması dörd faktoru nəzərə alan riyazi modeldir:

- ❖ qarşı tərəfin (PD) ehtimalı;
- ❖ qarşı tərəfin (LGD) öhdəliyində itkilər nisbəti;
- ❖ borcun təhlükəsizliyinin təmin edilməsi (EAD) zamanı borcların mütləq dəyəri;
- ❖ borc sahibinin (M) kreditinin və ya dövryyəsinin qalan effektiv müddəti.

Bu göstəricilərdən istifadə etməklə gözlənilən (EL) və gözlənilməz (UL) zərərlər müəyyən edilir, dəyəri sərmayə yetərliliyinin hesablanmasına daxil edilir.

Təsir

Bazel II-nin tətbiqi zamanı gözlənilirdi:

➤ ən çox banklarda risklərin idarəedici keyfiyyətinin dramatik inkişafına ən əhəmiyyətli təsir göstərəcək. Daha riskli həssas kredit riski qiymətləndirməsini təqdim etməklə yanaşı, onların bir çoxu ilk dəfə başlayacaq.

➤ kommersiya banklarının əsas risklərindən biri (kredit, likvidlik və bazar riskləri ilə birlikdə) əməliyyat riskinə diqqət yetirmək;

➤ inkişaf etmiş bazarlarda orta və kiçik maliyyə institutları (ən çox Avropa bankları daxil olmaqla), eləcə də inkişaf etməkdə olan bazarların və inkişaf etməkdə olan ölkələrin əksəriyyətinə təsir edəcəkdir.

Bununla belə, təcrübə göstərir ki, Bazel II standartlarının həyata keçirilməsi iqtisadiyyatın daha yavaşlaşmasına səbəb olur və sənayelərin dayanıqlılığını daha da artırır.

Bazel III bank tənzimləmə sahəsində metodoloji tövsiyələri olan və 2010-2011-ci illərdə təsdiq edilmiş bank nəzarəti üzrə Bazel Komitəsidir.

Bazel Akkordunun üçüncü hissəsi 2000-ci ilin sonlarında maliyyə böhranı nəticəsində ortaya çıxan maliyyə tənzimləmələrində çatışmazlıqlara cavab olaraq hazırlanmışdır. Basel III bankın kapital tələblərini gücləndirir və yeni tənzimləyici likvidlik tələblərini təqdim edir. Basel III müqaviləsinin əsas məqsədi bank sistemində risklərin idarə edilməsinin keyfiyyətini yaxşılaşdırmaqdır və bu, öz növbəsində maliyyə sisteminin bütövlükdə sabitliyini gücləndirməlidir.

Basel III-ə keçid 2012-2019-cu illərə planlaşdırılıb.

Təminat kapitalının kapital strukturuna (kapitala) yeni tələblər (kapital alətləri üçün tələblər, birinci və ikinci səviyyəli kapital tələbləri və yeni meyarlara cavab verməyən 10 il müddətinə kapital alətlərinin silinməsi üçün tələblər) 1 yanvar 2013-cü il tarixindən;

2013-2014-cü illər ərzində səhm kapitalı və birinci dərəcəli kapitalın adekvatlığına dair yeni tələblər planlaşdırılır;

2016-2018-ci illərdə qoruyucu tampon (konservasiya tamponu) nəzərə alınmaqla səhm kapitalı və ümumi kapitalın adekvatlığı üçün yeni tələblər;

Leveranın göstəricisinin məcburi tələblərinin (standartlarının) tərkibinə daxil edilməsi:

❖ 2013-2016-cı illər ərzində Mövcud sərmayə yetərliliyi nisbəti ilə leverage indeksinin banklar tərəfindən “paralel” hesablanması təmin edilmişdir. Bu dövrdə leverage göstəricisinin və onun komponentlərinin dəyəri, eləcə də mövcud sərmayə yetərliliyi nisbəti ilə müqayisədə göstəricinin dəyişməsi izlənilməlidir;

❖ 2015-ci il yanvarın 1-dən banklar leverage göstəricisi haqqında məlumatı açıqlamalıdırlar;

❖ 2018-ci il yanvarın 1-dən 2017-ci il tarixinədək “paralel” hesablama dövrünün nəticələrini nəzərə alaraq, 2017-ci ilin birinci yarısında dəqiqləşdirilməsi nəzərdə tutulan bu göstərici, hesablama prosesi və məcburi olanların siyahısına daxil edilməsi nəzərdə tutulub;

Likvidlik əmsalları:

➤ 1 yanvar 2012-ci il tarixindən etibarən banklar Likvidlik Əhatə nisbəti (LCR) – qısamüddətli likvidlik və Net Sabit maliyyələşdirmə nisbəti (NSFR) hesablamalarına dair hesabat təqdim etməyi planlaşdırır – müntəzəm olaraq sabit maliyyələşdirmə. Bankların hesabatları likvidlik göstəriciləri və onların tərkib hissələri üçün monitoring dövründə həyata keçirilməlidir;

➤ 2015-ci il yanvarın 1-dən etibarən LCR məcburi standartların siyahısına daxil edilməlidir;

➤ 2018-ci il yanvarın 1-dən etibarən, NSFR-nin mandat standartları siyahısına daxil edilməsi;

➤ 29 mart 2019-cu ildən etibarən 100% LCR daxil edilir.

Bazel III kimi tanınan bank kreditləşməsi və maliyyələşdirmə standartlarında tanınmış dəyişikliklərin əksəriyyəti qeyri-səlis yeniliklərdən ibarətdir. 2019-cu il 29 mart tarixində Bazel III qüvvəyə mindikdən sonra kommersiya banklarının portfelində “fiziki” qızıl pul vəsaitləri (“birinci səviyyəli aktivlər”) hesab olunur və bu baxımdan “risksiz” aktiv.

Bank əməliyyatlarında xüsusilə aşağıdakı risklərin olduğu ehtimalı var:

- ❖ likvidlik riski;
- ❖ kredit riski (qalıq riski, seyrəlmə riski, ödəmə riski və qarşı tərəf riskləri);
- ❖ faiz dərəcəsi riski;
- ❖ xarici valyuta riski;
- ❖ digər bazar riskləri;

❖ konsentrasiya riski, xüsusilə bankın bir şəxsə və ya əlaqəli şəxslərin bir qrupuna məruz qalma riski də daxil olmaqla;

❖ bankın investisiya riskləri;

❖ bankın məruz qaldığı müəssisənin mənşə ölkəsinə aid risklər (ölkə riski);

❖ xüsusilə hüquqi risk daxil olmaqla, əməliyyat riski;

❖ bankın əməliyyatlarına uyğunluq riski;

❖ strateji risk.

Kredit riski borcalanların kreditlərin ödənilməməsi ehtimalı ilə əlaqədar olan riskdir. Kredit riski əsasən ödənişlərin alınmaması riski kimi təsvir olunmasına baxmayaraq, banklar da bu kateqoriyadakı gecikmiş ödəniş riskini ehtiva edirlər. Çox vaxt bu pul vəsaitlərinin hərəkəti riskləri borcalanın ödəmə qabiliyyətli olmasına səbəb olur. Beləliklə, bu cür risklər bankdan kreditlərin müddəti ərzində gəlir əldə etməməsi mümkün olmayan fiziki şəxslərə və müəssisələrə tam yoxlama və sanksiyalar tətbiq edərsə, yoluxa bilər. Kredit reyting agentlikləri banklara bu mövzuda məlumatlı qərarlar vermək üçün kifayət qədər məlumat verirlər [12,s.18].

Bankın rentabelliği kredit risklərinə son dərəcə həssasdır. Beləliklə, kredit riski kiçik bir miqdarla yüksəlsə belə, bankın rentabelliği çox təsirlənə bilər. Buna görə də, banklar bu cür riskləri həll etmək üçün çoxsaylı tədbirlər görmüşlər. Məsələn, banklar bu cür riskləri azaltmaq üçün həmişə müəyyən ehtiyat fondları saxlayırlar.

Beləliklə, bankın kredit riskini minimuma endirmək üçün yüksək kredit riski ilə əlaqəli olduqda faiz dərəcəsi borcalanlar üçün daha yüksək olacaqdır. Dəyişməmiş gəlir, aşağı kredit pulu, məşğulluq növü, girov aktivləri və digərləri kimi faktorlar borcalanla əlaqəli kredit riskini müəyyənləşdirir.

Kreditlərdən başqa, banklar da qiymətli kağızların əhəmiyyətli hissəsini tuturlar. Bu qiymətli kağızların bəziləri bankın xəzinə əməliyyatları, yəni qısamüddətli pul üçün park vasitəsi kimi keçirilir. Bununla yanaşı, bir çox qiymətli kağızlar, həmçinin, bankların öz müştərilərinə kredit verdiklərinə əsasən girov kimi saxlanılır. Buna görə bankçılıq biznesi kapital bazarlarının işi ilə bir-birinə qarışdırılır.

Bu riskləri azaltmaq üçün banklar sadəcə hedcinq müqavilələrindən istifadə edirlər. Hər hansı

bir maliyyə bazarında satıla bilən maliyyə törəmələrini istifadə edirlər. Pul köçürmələri, opsiyalar və svoplar kimi müqavilələrdən istifadə edərək, banklar öz balansından bazar risklərini təxirə salmağa qadirdirlər.

Bazar riski riskin potensial səbəbindən asılı olaraq 4 növə bölünməklə daha yaxşı başa düşülə bilər:

➤ *Faiz dərəcəsi riski*: faiz dərəcəsinin dəyişməsi səbəbindən potensial zərərlər;

➤ *Səhm riski*: Səhm qiymətindəki dəyişikliklər səbəbiylə potensial zərərlər;

➤ *Valyuta riski*: Beynəlxalq valyuta məzənnələrinə görə potensial zərərlər (məsələn, ödəmə riski ilə bağlı);

Əmtəə riski: Buğda, mis və təbii qaz kimi kənd təsərrüfatı, sənaye və enerji məhsullarının qiymətlərində dəyişkənliklərə səbəb olan potensial itkilər.

Likvidlik riski bank işinə xas olan bir növ riskdir. Likvidlik riski əmanətçilər öz pullarını geri almağa gəldikdə bankın öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyəcəyi riskidir. Bu risk kəşirli ehtiyat bank sisteminə xasdır. Buna görə də, bu sistemdə alınmış əmanətlərin yalnız bir faizi ehtiyat kimi saxlanılır, qalanları kreditlər yaratmaq üçün istifadə olunur. Buna görə, təşkilatın bütün əmanətçiləri birbaşa pullarını geri çəkmək üçün gəldikdə, bank kifayət qədər pula sahib olmur. Bu, müasir bankçılıq tarixində sayısız dəfə baş verib [5,s.22].

Müasir banklar likvidlik riski ilə bağlı çox narahat deyil. Çünki Mərkəzi Bankın dəstəkləri var. Müəyyən bir bankda bir əməliyyat olduğu təqdirdə Mərkəzi Bank bütün resurslarını təsirə məruz qalan banka yönəldir. Buna görə, əmanətçilər öz əmanətlərini tələb etdikdə geri ödənilə bilərlər. Bu, əmanətçilərin banklara olan malı və bankdakı borclarına olan inancını geri qaytarır.

Bankçılıq sektoru bu gün əhəmiyyətli dərəcədə inkişaf etmiş və çeşidlənmişdir. Bankların bu gün seçmələri lazım olan müxtəlif strategiyaları var. Belə strategiya seçildikdən sonra, banklar öz resurslarını uzunmüddətli perspektivdə strateji məqsədlərinə nail olmağa yönəltməlidirlər [3,s.21].

Sistemli risk maliyyə sisteminin mürəkkəb və əlaqəli bir şəbəkə olması səbəbindən yaranır. Beləliklə, bir bankın uğursuzluğu digər bir çox bankın uğursuzluğuna səbəb ola bilər. Çünki bir

çox əməliyyatlarda banklar bir-birinə qarşı tərəfdardır. Beləliklə, əgər bir bank uğursuz

olarsa, digər banklar üçün kredit riski hadisəsi reallıq halına gəlir.

Diaqram №1.

Bank risklərinin növlərinin faiz göstəriciləri

2008-ci ilin global böhranı, sistemli riskdən ötürü meydana gələn bütün maliyyə təşkilatlarına zərər verə biləcək ən yaxşı nümunədir. Sistemli risk tək bank və ya maliyyə qurumuna təsir etmir, lakin bütün sənayeyə təsir edən riskdir. Sistemli risklər böyük bir müəssisənin uğursuzluğuna bağlıdır.

İşin elmi yeniliyi ondan ibarətdir ki, bank öz risklərini müəyyən edib idarə etməlidir. Buna görə də bank risklərində əsas cəhət onların tez bir zamanda müəyyən edilməsidir. Bank riskləri müasir dövrdə də nəzərə çarpır. Onların müəyyən olunması və öncədən tədbirlərin görülməsi bank risklərini aradan qaldırmaq üçün şərait yaradır.

İşin tətbiqi əhəmiyyəti ondan ibarətdir ki, bank riskləri bank sahəsində baş verəndən burada qəbul edilən qərarlara (Bazel I, Bazel II, Bazel III) toxunmağımız onun tətbiqi əhəmiyyəti kimi qiymətləndirilə bilər.

İqtisadi səmərəsi isə ondan ibarətdir ki, maliyyə sahəsində banklar ölkənin iqtisadi baxımdan inkişafına şərait yaradır. Bankların kreditlərdən əldə etdiyi gəlir iqtisadi inkişafa təkan verir.

NƏTİCƏ

Bank risklərinin növlərini tədqiq edən zaman belə bir qərara, nəticəyə gəlmək olar ki, bank riskləri ölkə iqtisadiyyatına mənfi təsir göstərdiyindən onların öncədən planlaşdırılıb

aradan qaldırılması da önəmlidir. Bank risklərinin növləri müxtəlif olduğu kimi, onların aradan qaldırılması yolları da müxtəlifdir. Bank risklərinin aradan qaldırılmasında ehtiyat vasitələr, maddi imkanlar, investisiyalar önəmli yerə malikdir. Bu baxımdan risklərin yaranması üçün zəruri işlər görülmüşdür. Onların yaranmasının qarşısının alınması sənədi Bazel I, Bazel II, Bazel III də təhlil edilmişdir. Burada bank risklərinin çıxış yolu üçün təkliflər verilmişdir. Bazel III ölkəmizdə banklar üçün önəm daşdığından onun rolu və əhəmiyyəti nəzərə alınaraq 2012-2019-cu illər ərzində ona keçid baş verəcəkdir.

ƏDƏBİYYAT SIYAHISI

1. Abdullayev Ş.Ə., Əsgərova R.Y. Bank işi. Bakı: Səda, 2009, 132 s.
2. Aslanov A.M. Maliyyə və bank statistikasi. Bakı: Elm, 2014, 300 s.
3. Ataşov B. Maliyyə bazarları. Bakı: Kooper-siya, 2016, 310 s.
4. Bağirov M. Bank işi. Bakı: Elm, 2003, 245 s.
5. Bağirov M.M. Bank və bank əməliyyatları. Bakı: Səda, 2003, 280 s.
6. Bəşirov R.A. Bank işi. Bakı: Səda, 2016, 250 s.
7. Cəfəri H. İqtisadi təhlil, Bakı: Elm və təhsil, 2009, 340 s.
8. Kazımlı X., Quliyev İ. İqtisadi risklərin qiymətləndirilməsi və idarə edilməsi. Bakı: İqtisad Universiteti, 2011, 187 s.
9. Mahmudov İ.M., Zeynalov İ.M., İsmayılov T.Ş. İqtisadi təhlil. Bakı: İqtisad Universiteti Nəşriyyatı, 2010, 233 s.

10. Məmmədov Z.F. Pul, kredit və banklar. Bakı: Mütərcim, 2010, 530 s.

12. Sadıqov E.M. Bank əməliyyatları. Bakı: Elm, 2010, 300 s.

11. Qeybullayev Q.R. İqtisadi risk nəzəriyyəsinin əsasları. Bakı, 2003, 209 s.

Саламов Ф.Н.

Виды банковских рисков

Цель исследования: Изучить некоторые банковские риски.

Метод исследования: Использован метод анализа и сравнительной интерпретации.

Результаты исследования: Результаты исследования включают выявление видов банковских рисков и изучение наиболее частых банковских рисков. Общая форма результатов исследования, проведенного для изучения рисков Банка, выглядит следующим образом:

1. Ликвидность Банка и операционные риски более часты;
2. Выявлено, что новая система должна быть разработана для устранения банковских рисков;
3. Была определена важность их управления в анализе банковских рисков и т.

Ключевые слова: банк, риск, классификация, управление.

Salamov F. N.

Types of bank risks

Purpose: To investigate some banking risks that occur.

Design/method/ approach: The method of analysis and comparative interpretation was used.

Findings (Results): The results of the study include the identification of the types of banking risks and the study of the most frequent bank risks. The general form of the results of the research conducted to study the Bank's risks is as follows:

1. The Bank's liquidity and operational risks are more frequent;
2. It was revealed that the new system should be developed to eliminate bank risks;
3. The importance of their management in the analysis of bank risks has been determined, and etc.

Key words: bank, risk, classification, management.

Daxil olub: 12. 10.2018

Rəy verib: AMEA İqtisadiyyat Institutunun “Maliyyə, pul-kredit siyasəti” şöbəsinin əməkdaşı i.ü.f.d. Bayramov V. A.